

**AUDYT ZEWNĘTRZNY W LASACH PAŃSTWOWYCH
WSTĘPNA INFORMACJA PO I KWARTALE**

WARSZAWA, 4 KWIETNIA 2024

AUDYT W LASACH PAŃSTWOWYCH

WSTĘPNA INFORMACJA PO I KWARTALE

8 stycznia br. doszło do zmiany kierownictwa Lasów Państwowych. Równoległe ze zmianą rozpoczął się audyt. W pierwszej kolejności sprawdzano medialne doniesienia o nieprawidłowościach.

Audyt koncentruje się on na zagadnieniach prawno-finansowych, nie wkraczając w zakres prowadzenia gospodarki leśnej w lasach. Kontrola rozpoczęła się od Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w Warszawie. Obecnie odbywa się we wszystkich regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych (17), w znacznej części nadleśnictw i zakładach krajowych LP.

W procedurze kontrolnej ustalone zostały nieprawidłowości, które podlegają sukcesywnemu eliminowaniu. W uzasadnionych przypadkach Lasy Państwowe kierują zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstw do prokuratury. Aktualnie takie zawiadomienia skierowane zostały w sprawie próby sprzedaży nieruchomości w Nadleśnictwie Gdańsk oraz programu bilbordowego.

Lasy Państwowe stoją na stanowisku, że ujawnianie i informowanie o wykrytych nieprawidłowościach to jedyna droga do naprawienia sytuacji oraz odbudowy zaufania społecznego. Zdecydowana większość ustaleń, jakie przynosi audyt dotyczy aktywności związanej z **wykorzystywaniem instytucji i jej zasobów do celów politycznych przez grono osób związanych z Suwerenną Polską** (wcześniej Solidarną Polską). Tak szeroko zakrojona procedura kontrolna ma miejsce po raz pierwszy w historii Lasów Państwowych. W latach 2021-23 doszło bowiem do bezpardonowego i nienotowanego w dziejach Lasów Państwowych zawłaszczenia przez polityków tej partii.

Główne ustalenia i obszary podlegające audytowi zostały przedstawione na kolejnych stronach.

PRÓBA SPRZEDAŻY NIERUCHOMOŚCI W GDYNI

Audyt obejmuje ustalenie nieprawidłowości w zakresie sprzedaży nieruchomości przy zastosowaniu art. 40a ustęp 1 ustawy o lasach, to jest z zastosowaniem bonifikaty. Kontrola dotyczy zasadności podejmowania decyzji w zakresie: stwierdzenia nieprzydatności konkretnych nieruchomości dla Lasów Państwowych oraz trybów zbywania poszczególnych nieruchomości.

Skierowano zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przeciwko byłemu Dyrektorowi Generalnemu LP, byłemu dyrektorowi Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku i byłemu nadleśniczemu Nadleśnictwa Gdańsk. Przedmiotem zawiadomienia jest przekroczenie uprawnień oraz wyrządzenie szkody Lasom Państwowym w wysokości nie mniejszej niż 2.302.200,00 złotych. Obecnie postępowanie prowadzone jest w sprawie przez Prokuraturę Okręgową w Bydgoszczy.

Skala nieprawidłowości w tym zakresie jest trudna do oszacowania; obszar ten był badany przez Najwyższą Izbę Kontroli, która stwierdziła, że doszło do wyzbycia się ogromnego majątku przez Lasy Państwowe, ale zgodnie z przepisami. Najpewniej wątek ten nie będzie już kreował nowych zawiadomień.

PROGRAM BILBORDOWY

Nieprawidłowości w zakresie przeprowadzenia tzw. „akcji billboardowej” polegającej na zleceniu produkcji 2000 sztuk billboardów za kwotę 65.000.000,00 zł pochodzących z funduszu leśnego.

Program został formalnie uruchomiony zarządzeniem Dyrektora Generalnego LP. Zadanie koordynował Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie (OKL). Oficjalnie zadanie to ustawienie we wszystkich nadleśnictwach w Polsce 2000 billboardów, z przeznaczeniem na promocję gospodarki leśnej, ochrony przyrody i PGL LP. W IV 2023 r. zadanie wykonania i posadowienia 2000 konstrukcji OKL zlecił spółce „Bieszczady” z Ustrzyk Dolnych. Ponieważ 100% udziałów w spółce posiadają Lasy Państwowe, nie było potrzeby organizacji przetargu na zasadach ogólnych i skorzystano z tzw. zamówienia „z wolnej ręki”, rezygnując z zasady konkurencyjności ofert. Jednak „Bieszczady” – wbrew jednoznacznie brzmiącym przepisom – nie wykonały praktycznie żadnej części zleconego i zapłaconego przedmiotu umowy; nie tylko zleciły całość zadania dwóm innym podmiotom niezwiązanym z Lasami Państwowymi, płacąc im za ustawianie billboardów, ale samo ustawianie stalowych konstrukcji zleciły czterem innym firmom. W efekcie za część prac zapłacono dwukrotnie.

Finalnie skierowano do Prokuratury Regionalnej w Warszawie zawiadomienie o podejrzeniu trzech przestępstw przeciwko byłemu dyrektorowi generalnemu Lasów Państwowych, byłemu naczelnikowi Wydział Komunikacji Społecznej i rzecznikowi prasowemu, byłej dyrektor Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie, dwóm byłym pracownikom sprawującym kierownicze stanowiska w Lasach Państwowych, prezesowi zarządu spółki „Bieszczady” sp. z o.o.

Przedmiotem zawiadomienia jest wyłudzenie środków z Funduszu Leśnego, złamanie zasad postępowania zamówień publicznych oraz niegospodarność, które to działania doprowadziły do powstania szkody w wysokości nie mniejszej niż 23.000.000,00 złotych. Ponadto przedmiotem zawiadomienia jest przestępstwo oszustwa sprowadzającego się do tego, że w rzeczywistości środki finansowe wyłudzone z funduszu leśnego zamiast służyć promocji Lasów Państwowych służyły promocji partii politycznej. Badanie tego wątku doprowadziło do postawienia bardzo silnej tezy, że wiele działań byłych pracowników Lasów Państwowych nosiło cechy niegospodarności motywowanej celami politycznymi, ale również zmierzało do uzyskania korzyści osobistych.

ODPŁATNE PUBLIKACJE W MEDIACH

W okresie ostatnich dwóch lat Lasy Państwowe bardzo wyraźnie zwiększyły nakłady na publikowanie odpłatnych treści w mediach: prasie drukowanej, telewizji, radio i mediach internetowych. Artykuły sponsorowane pojawiały się masowo np. w tygodniku „DoRzeczy” i „Sieci”. Można je było spotkać w takich tytułach jak „Hodowla i chów bydła” czy „Apostoł Miłosierdzia Bożego”. Spoty promocyjne emitowała internetowa telewizja „Media Narodowe”. Media dobierane były stroniczo, bez wcześniejszego rozpoznania rynku.

Przedmiotem audytu jest nieuzasadnione, niecelowe i niegospodarne wydatkowanie środków finansowych na cele promocyjne. Ustalono, że to podmioty reprezentujące redakcje zwracały się o finansowanie, co stanowi zasadnicze odstępstwo od zasad promowania, gdzie to promowany, a nie promujący występuje o wykonanie konkretnych usług. Ceny usług nie były uzasadnione ekonomicznie. Treści promujące powstawały na skutek pracy pracowników Lasów Państwowych, a nie zleceniobiorców, w większości publikacji promowano polityków jednej partii. Z dużym prawdopodobieństwem wielokrotnie naruszono zasady postępowania w sprawie zamówień publicznych.

Wartość tych usług liczona jest w milionach złotych – obecnie nie jest to jeszcze zweryfikowane w sposób pozwalający na stawianie kategoriycznych wniosków. Z pewnością będzie to kwota rzędu 8-10 milionów złotych w okresie 2020–23.

FINANSOWANIE WĄTPLIWEJ PROMOCJI

Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, specjalistyczna jednostka Lasów Państwowych, finansowało w ostatnich latach szereg inicjatyw na zasadzie zlecenia usługi promocji gospodarki leśnej i Lasów Państwowych. Ta formuła obowiązywała w konkursach dla kół gospodyń wiejskich i klubów sportowych, konkursie „Drewno jest z Lasu” i „Klasa z Drewna”, ale także w licznych lokalnych przedsięwzięciach ochotniczych straży pożarnych (tutaj co ciekawe najczęściej na wniosek Ministerstwa Środowiska i Klimatu) oraz różnego typu podmiotów lokalnych.

Szczególną uwagę zwracają pikniki, które organizowano na Śląsku. Te, które odbywały się pod hasłem „Drewno surowiec wszechczasów” wyraźnie promowały b. dyrektora

generalnego LP (kandydował do Sejmu). Lasy Państwowe przeznaczyły też po ok. 250 tys. zł na śląskie pikniki służb mundurowych.

Uwagę zwracają też gala boksu w Miasteczku Śląskim (Lasy Państwowe wsparły ją kwotą 130 tys. zł) i współpraca z Fundacją Marcina Możdżonka, zasiloną w jednym tylko miesiącu przez cztery różne jednostki organizacyjne Lasów Państwowych kwotą niemal 250.000,00 złotych.

W CILP podpisywano umowy, których przedmiotem była usługa promocyjna. Po realizacji usługi, płacono za nią ze środków funduszu leśnego. W dokumentach brak jest potwierdzenia wyboru „usługobiorców”, których na ogół wskazywano arbitralnie. Nierzadko zdarzało się, że umowę podpisywano na kilka dni przed lub wręcz po wydarzeniu, gdzie miało dojść do promocji. Wątpliwości budzi sposób weryfikowania realizacji usług promocyjnych, będący podstawą do wypłaty środków.

Warto zwrócić uwagę, że już w ub. roku kierownictwo Lasów Państwowych zainaugurowało obchody 100-lecia, choć faktycznie jubileusz przypada na rok 2024. 100-lecie stało się pretekstem do organizacji wydarzeń, które mogły m.in. służyć promocji określonych osób z kręgów związanych z Suwerenną Polską.

Szacowana wartość szkody to kwota około 20 milionów złotych.

FINANSOWANIE REMONTÓW DRÓG SAMORZĄDOWYCH

Od 2016 r. istnieje prawna możliwość, by Lasy Państwowe w oparciu o środki funduszu leśnego partycypowały w remontach dróg samorządowych. Intencją było finansowanie napraw tam, gdzie dochodziło do uszkodzeń w wyniku przejazdów wysokotonażowych samochodów z drewnem

Finansowanie dróg ze środków LP zmieniło się w latach 2022 - 2023 w formę promocji politycznej. Pojawiły się symboliczne czeki (podobnie jak w przypadku kół gospodyń wiejskich czy straży pożarnych) wręczane przez polityków Suwerennej Polski, między innymi: Dariusza Mateckiego, Marcina Romanowskiego i Michała Wosia. Regulacje wewnętrzne LP zmieniono tak, że możliwe stało się dofinansowywanie dróg o statusie wojewódzkim. Budżet na remonty dróg samorządowych w roku 2023 wyniósł 279,5 mln zł. To aż 54% wydatków na drogi od początku istnienia programu. Przez dwa lata skonsumowano ¾ środków, jakie Lasy Państwowe wydatkowały na ten cel w ośmioletniej historii programu.

Wartość szkody jest trudna do oszacowania; szczególnie, że drogi rzeczywiście zostały wyremontowane. Celem audytu jest ustalenie, czy remonty te mogły być finansowane przez Lasy Państwowe oraz zweryfikowanie tezy, że każdorazowo służyło to promocji politycznej bądź celom indywidualnym.

FINANSOWANIE KAMPANII WYBORCZEJ BYŁEGO DYREKTORA GENERALNEGO

Z dokonanego wstępnie zestawienia wynika, że w okresie trzech miesięcy przed wyborami na rzecz nadleśnictw, których zasięgi terytorialne pokrywały się z sejmowym okręgiem wyborczym nr 29 wydano 2.809.800,00 złotych (przy czym kwota ta ulegnie zwiększeniu w miarę sptywania danych). W okręgu nr 29 (powiaty tarnogórski i gliwicki) do Sejmu kandydował były już dyrektora generalny Lasów Państwowych. To tutaj odbywały się wspomniane wyżej pikniki pod hasłem „Drewno surowiec wszechczasów”.

Z dużym prawdopodobieństwem podobny sposób działania i wydatkowania środków Lasów Państwowych dotyczył innych działaczy partyjnych, przy okazji pracowników Lasów Państwowych. Kwota szkody będzie liczona w milionach złotych.

ZATRUDNIENIE DLA SWOICH

W jednostkach Lasów Państwowych pozorne zatrudnianie znaleźli politycy bądź osoby z nimi związane. Sztandarowym przykładem jest obecny poseł Dariusz Matecki, zatrudniony w 2020 r. w Centrum Informacyjnym Lasów Państwowych, a następnie w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie. Umowy cywilno-prawne zawiązywano z żoną, teściową i kolegami rzecznika prasowego Michała Gzowskiego, osobami z kręgów towarzyskich byłego dyrektora CILP. Na tej zasadzie wynagrodzenie otrzymywali asystentka polityczna sekretarza stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska czy córka jednego z polityków.

Analiza w tym zakresie jest w toku, informacje sukcesywnie zbierane są z poszczególnych Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych.

STEROWANIE DAROWIZNAMI NADLEŚNICTW

Na mocy przepisów o gospodarce finansowej w Lasach Państwowych nadleśnictwa mogą przeznaczać część dodatniego wyniku finansowego na cele społecznie-użyteczne. Środki te służyły do wspierania różnych lokalnych inicjatyw. Audyt wydobywa na światło dzienne okoliczności udzielania darowizn na rzecz podmiotów powiązanych z władzą i politykami. Uwidacznia wpływanie na decyzje nadleśniczych przez ich przełożonych z dyrekcji regionalnych.

ZAKUP PAŁACU W BRYNKU

Zabytkowy zespół pałacowo-parkowy w Brynku to siedziba technikum leśnego. Kierownictwo Lasów Państwowych zdecydowało o kupnie obiektu od Powiatu Tarnogórskiego. Analiza materiałów prowadzi do wniosku, że podpisanie umowy na nabycie nieruchomości za kwotę ponad 12 milionów złotych nie ma żadnego uzasadnienia ekonomicznego; szczególnie w perspektywie konieczności poniesienia nakładów w podobnej

wysokości. Z dużym prawdopodobieństwem celem tej transakcji, na którą zgodę wydał były Dyrektor Generalny Lasów Państwowych – wbrew opiniom wewnętrznej komisji – było pozyskanie przez powiat środków na remont szpitala. Z uwagi na zmiany w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego mogło dojść do popełnienia przestępstwa z art. 231 Kodeksu karnego.

DELEGACJE I CZAS PRACY RZECZNIKA LASÓW PAŃSTWOWYCH

Były rzecznik Lasów Państwowych Michał Gzowski był jednocześnie aktywnym działaczem partii Suwerenna Polska. Na przestrzeni lat 2021-23 aktywność polityczną prowadził w okolicach Elbląga, podczas gdy jego miejscem pracy pozostawała Warszawa. Ułatwiało mu to posługiwanie się samochodem służbowym.

Audyt ustalił, że doszło do nieprawidłowości w zakresie ewidencjonowania czasu pracy i rozliczania delegacji służbowych przez byłego rzecznika prasowego.

KOSZTOWNE NOWE MUNDURY

12 grudnia 2023 r., na dzień przed zaprzysiężeniem nowego rządu, Minister Klimatu i Środowiska wydała rozporządzenie w sprawie wzorów mundurów leśnika (Dz.U 2023, poz. 2779). Wprowadziło ono wzór munduru, jaki w ubiegłym roku spopularyzował m.in. były dyrektor generalny Lasów Państwowych: z galowym sznurem, lampasami, generalskim wężykiem na czapce. Przez kilka miesięcy uniformy w takim kształcie były formalnie testowane.

Z zebranych informacji wynika, że szycie mundurów według tych nowych zasad trzykrotnie zwielokrotnia koszt ich produkcji, a same okoliczności przygotowania rozporządzenia w tym kształcie całkowicie odbiegają od dotychczasowej praktyki. Wydanie rozporządzenia powinny poprzedzać konsultacje – w tym przypadku było odwrotnie. Dodatkowo w magazynach zalegają mundury wyprodukowane według dawnego rozporządzenia, które w nowym stanie prawnym byłyby na tę chwilę całkowicie nieprzydatne.

PROCEDURA WYBORU „IN HOUSE”

Analiza wielu przypadków doprowadziła do ujawnienia powtarzalnego zachowania. Otóż wykonawca danej usługi czy dostawca danego towaru wyłaniany jest w trybie art. 214 Prawa zamówień publicznych, czyli bez zachowania zasad konkurencyjności. Tym wykonawcą jest podmiot, którego właścicielem są Lasy Państwowe (spółka bądź wewnętrzny zakład) i dlatego nie kieruje się zapytań na rynek. Cena usługi jest wielokrotnie zawyżana (np. produkcja billboardów, budowa zagród dla żubrów). W rzeczywistości usługę – wbrew zapisom ustawy i treści umów – wykonują podmioty zewnętrzne. Skala tego zjawiska nie jest jeszcze rozpoznana.

ZMIANY NIERUCHOMOŚCI W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH

Kontrolą objęte jest ponad 1200 transakcji dokonanych na terenie całego kraju w okresie 2020-23. Celem kontroli jest zweryfikowanie rzetelności tych transakcji, stosowanych procedur i wreszcie gospodarności działań. Potencjalna szkoda liczona jest w dziesiątkach milionów złotych.